Verslag bewonersavond Vliegenbos
woensdag 22 mei om 19.30 uur in het Clusius College, Rode Kruisstraat 40 Amsterdam Noord

Aanwezig
Namens stadsdeel Noord:
Saskia Groenewoud Portefeuillehouder dagelijks bestuur
[redacted] Gebiedsmakelaar
[redacted] Projectleider
Diverse collega's van gebiedsteam, gebiedspool, communicatie als gesprekleiders en notulisten

Directie:	**Collega aanwezig:**
Ruimte en Duurzaamheid	[redacted]
Projectteam Hamerkwartier	[redacted]
Verkeer en Openbare Ruimte	[redacted]
Ecoloog	[redacted]
Programma fiets	[redacted]
Specialist Bomen	[redacted]

Externe:
[redacted] Gespreksleider
[redacted] Notulist
Circa 150 bewoners

Opening
Onafhankelijk gespreksleider [redacted] heet allen welkom. Vanavond gaan bewoners en stadsdeel met elkaar in gesprek over het Vliegenbos. Na een inleiding door bestuurder Saskia Groenewoud start het plenaire deel met zorgen, vragen en fact checking: in hoeverre kloppen de verhalen en feiten die de ronde doen? Daarna volgt een inventarisatie van ideeën voor een krachtig Vliegenbos: deelnemers gaan hiervoor uiteen in groepen (tafels). De tafelvoorzitters zullen de uitkomsten plenair presenteren.

Inleiding bestuurder Saskia Groenwoud
Bestuurder Saskia Groenewoud vertelt over heden, verleden en toekomst van het Vliegenbos. Het Vliegenbos maakt al meer dan 100 jaar deel uit van Noord en is een onmisbare parel in de groene scheg (groengebied) die door heel het stadsdeel loopt. Deze parel moet blijven en de groenstructuur moet verstevigd worden.

<u>Verleden</u>
Het Vliegenbos is in 1912 aangelegd naar een ontwerp van architect Klijnen. Het oorspronkelijk ontwerp had een intensieve padenstructuur met daartussen een groot open vierkant. Niet alle paden zijn gerealiseerd en het bos is kleiner geworden dan in het ontwerp. Ondertussen zijn een aantal paden verdwenen en de noord-zuid verbinding met de open plek is dichtgezet met kleine beplanting waardoor het zicht op de kerk en Kleine Haven is verdwenen.

<u>Heden</u>
De natuurwaarde van het bos is groot, het oogt in grote delen woest en er leven voor Amsterdam zeldzame planten en dieren. Het bos heeft de bestemming groen, water, sport, recreatie en maatschappelijk. De bestemming groen staat recreatieve voorzieningen toe maar ook voet- en fietspaden, mits deze voldoen aan de geldende natuurwaarden. Ondertussen wordt in Noord

gebouwd, met name in de transformatiegebieden waar werken verandert in de combinatie wonen en werken.

Toekomst
Tussen 2016 en 2025 bouwt Noord binnen de ring 24.000 extra woningen, het stadsdeel wil ook de groene gebieden behouden. Het wordt dus drukker in de openbare ruimte van Amsterdam Noord, ook in het Vliegenbos. Nu al merk je dat het bos meer gebruikt wordt: om te wandelen, de hond uit te laten, te fietsen en te sporten. Iedereen reageert anders op de toegenomen drukte. Recent waren er 2 petities over het gewenste gebruik van het bos. De druk zal nog verder toenemen. Er ligt een fikse bouwopgave en de huidige infrastructuur is niet toereikend. Het mobiliteitsplan zal voorrang geven aan fiets en openbaar vervoer, maar ook de auto houdt een plek. Wanneer we deze ontwikkelingen op z'n beloop laten, zal het Vliegenbos negatieve effecten ondervinden. De bestuurder wil daarom met bewoners nadenken over oplossingen voor het Vliegenbos.
Zij stelt heel helder dat er van woningbouw of massale bomenkap in het bos absoluut geen sprake is: deze geruchten zijn onzin! Zij spreekt namens B&W en hecht grote waarden aan deze groene parel.
Vanavond wil zij samen met bewoners kijken hoe iedereen nu en in de toekomst van dit bijzondere stukje stad kan blijven genieten.

Vragen en opmerkingen
Vragen en opmerkingen zijn zoveel mogelijk gerangschikt naar onderwerp.

Vliegenbos moet bos blijven
Een aantal deelnemers is bang dat het Vliegenbos verandert in een park voor het Hamerkwartier. Dit komt ook (maar niet alleen) door de communicatie: het stadsdeel gebruikt voor het Vliegenbos de term 'openbare ruimte' en noemt het bos in een adem met het Hamerkwartier.
De bestuurder begrijpt de zorg. Bij transformatiegebieden wordt altijd de omgeving beschreven en het Vliegenbos hoort bij de omgeving van het Hamerkwartier. Maar het Vliegenbos wordt niet het park van het Hamerkwartier. Het bos is onderdeel van de groene scheg, doel is om de ecologische waarde van het bos binnen deze groenstructuur nog verder te versterken.

Oostelijke ontsluitingsweg
Deelnemer is blij dat de fietser straks voorrang krijgt. Maar waarom is de oostelijke ontsluitingsweg dan nog nodig? Deze trekt verkeer aan en gaat ten koste van de groene scheg. Ook de besluitvorming hierover is onduidelijk, de weg valt onder verschillende projecten (Hamerkwartier en Oranjewerfterrein).
De bestuurder zegt dat er op dit moment geen enkel besluit is genomen over een oostelijke ontsluitingsweg. Het stadsdeel werkt aan een mobiliteitsplan, waarbij openbaar vervoer, fietser en voetganger voorrang krijgen, maar de auto ook een plek zal moeten krijgen. Als je gebieden ontwikkeld moeten deze bereikbaar zijn. Iedereen rond de Leeuwarderweg belasten met verkeer kan niet, dan ontstaat een enorm infarct. De bestuurder gaat op een ander moment graag met bewoners in gesprek over de mobiliteitsopgave.
Deelnemer noemt als alternatief de route Meeuwenlaan/van Hasseltweg: deze route brengt het autoverkeer veel sneller stad in en uit. De variant met oostelijke ontsluitingsweg zal door het bos zal lopen, dit kan niet anders. De bestuurder zegt dat de oostelijke ontsluitingsweg niet door het Vliegenbos gaat.

Bomen rioolpad
Bewoners rond het rioolpad willen dat de bomen op deze plek in ieder geval getopt worden, zodat bewoners ook in augustus zonlicht in de tuin hebben. Eerder is een petitie ingediend voor kap van de bomen.

Bestuurder is in gesprek met de bewoners rond het rioolpad en zet dit overleg buiten deze bijeenkomst voort.

Fietspad of voetpad?
De voetpaden door het bos worden ook gebruikt door fietsers (op weg naar de pont). Om fietsen tegen te gaan heeft het stadsdeel fietssluizen gemaakt. Deelnemers verschillen over het gebruik van de voetpaden van mening.

Een aantal deelnemers wil dat fietsers gebruik kunnen maken van het voetpad door het bos. Wanneer fietsers zich als gast gedragen en rustig fietsen kunnen voetgangers en fietsers prima samen gebruik maken van het pad.
Andere deelnemers vinden dat het pad een voetpad is en geen fietspad, zij willen hier rustig kunnen wandelen en de hond uitlaten. De gemeente moet dit handhaven. Openstellen van het pad voor fietsers is geen goed idee. Natuurlijk mogen ook fietsers genieten van de natuur, maar nu is sprake van een snelverbinding naar de pont. De gemeente had bij de aanleg van de pont beter moeten nadenken over de infrastructuur.
De bestuurder zegt dat het pad inderdaad voetpad is: fietsen mag hier niet. Maar alleen handhaving is geen oplossing, het gaat om een totaalpakket waarbij het gesprek met elkaar belangrijk is. Alleen een gedragen oplossing werkt.

<u>Sluis</u>
Een aantal deelnemers vindt dat de sluis niet helpt: fietsers gaan er evengoed doorheen.
Anderzijds kiest een aantal fietsers sinds de sluis voor de route om het bos heen. Een deelnemer noemt de sluis een bescheiden geste van de gemeente om fietsers om te leiden, de weg om het bos heen is prima en kost nauwelijks meer tijd (1 a 2 minuten). Ook andere fietsers zeggen dat zij naar tevredenheid gebruik maken van de route om het bos.

<u>Asfalt</u>
Verschillende deelnemers zeggen dat de conflicten tussen voetgangers en fietsers zijn begonnen na de asfaltering van het pad. Daarvoor werd het pad in harmonie door fietsers en wandelaars gebruikt. Zo fietst een deelnemer 14 jaar door het bos naar haar werk en geniet van de rust. Kwam er een hond aan, dan ging zij even opzij. Iedereen was vriendelijk en gaf elkaar de ruimte. Deze situatie is veranderd sinds het asfalt, ineens kwamen er ook hekjes en is het bos van de honden-uitlaters.
De bestuurder zegt dat het bos van iedereen is: we mogen allemaal genieten en gebruik maken van de openbare ruimte.
De gespreksleider vraagt waarom het pad is geasfalteerd.
De bestuurder zegt dat dit achterstallig onderhoud was. Noord had lang een tekort aan middelen, na flink trekken is er geld binnengehaald en achterstallig onderhoud verricht.

<u>Alternatieve fietsroute door het bos</u>
Deelneemster neemt de fietsroute langs de camping en de volkstuintjes, dit is een fantastische oplossing. Tot haar verbijstering staat hier ineens een bord dat honden los mogen lopen. Zij vindt het vervelend dat hondenbezitters nare ervaringen hebben met fietsers, maar haar verzoek is om geen hondenlosloopbordje neer te zetten op het enige stukje waar je normaal kunt fietsen.
De bestuurder zegt dat het hondenlosloopbeleid al eerder is vastgesteld: dat honden op deze plek los mogen lopen is dus niet nieuw. Wel nieuw is het bordje: de borden zijn namelijk recent geplaatst.
Een hondenbezitster vindt de fietsroute langs de camping en volkstuintjes fantastisch. Deze route is een prima alternatief voor de snelfietsroute naar de pont.

Schijntegenstellingen?
De vertegenwoordiger van de Fietsersbond vindt het onterecht dat fietsers tegenover natuurliefhebbers worden geplaatst. Dit gebeurt o.a. in een aantal petities en in de sociale media. Verbetering van de fietsinfrastructuur hoeft niet strijdig met de natuur te zijn.

Verschillende deelnemers zijn het ene moment fietser, het andere moment wandelaar. Een bewoonster van het KNSM eiland bezoekt het Vliegenbos soms met haar hond, soms op de fiets. Als fietser neemt zij de route om het bos heen. Mensen moeten beseffen hoe belangrijk het bos is, wanneer zij haast hebben en hard fietsen moeten ze de route om het bos nemen, die twee minuten maken nauwelijks verschil.
Een bewoner van het Oostelijk Havengebied maakt sinds het pontje veel gebruik van het Vliegenbos om te wandelen, hij is een echte liefhebber geworden en hoopt dat alles groen blijft.

Deelnemer vindt het Vliegenbos in de eerste plaats een schitterend bos waar iedereen blij mee kan zijn. Hij stelt voor dit als uitgangspunt te nemen. Op zich is hij wel voorstander van een fietspad door het bos, maar anderzijds geeft dit problemen voor de insecten.

Kan het Vliegenbos nog mooier? Uitbreiding, ecologie en bosbeheer
Deelnemer pleit voor een uitbreiding van het bos. Het oorspronkelijk ontwerp neemt hier al een voorschot op. Dit is ook een mooie oplossing voor het groeiend aantal bewoners: hoe meer mensen hoe meer bomen nodig zijn.
De bestuurder vindt dit 'out of het bos denken' mooi. Gezien de omgeving van het bos is uitbreiden van het Vliegenbos zelf ingewikkeld. Doel is wel om de groenstructuur -waarbinnen het bos een parel is - te behouden (geen versnippering) en te versterken waar het kan.
Deelnemer denkt dat uitbreiden op basis van het oorspronkelijk ontwerp makkelijk is. Albemarle gaat over circa tien jaar weg, dit is hét moment om meer groen te creëren. Deelnemer verwijt de deelraad een gebrek aan visie: het bos is in de afgelopen jaren niet versterkt maar verzwakt. Zo konden bewoners van Nieuwendammerdijk ongehinderd bomen rooien aan de zuidzijde. Ook het Ingenieursbureau ging in de fout en richtte van alles op wat niet in het bos thuishoort. Deze avond illustreert het gebrek aan visie, het bestuur toont geen leiderschap maar 'gooit het in de groep'.
De bestuurder zegt dat er zeker geen duidelijkheid is over het vertrek van Albemarle: deelnemer weet meer dan zij (deelnemer noemt als bron 'de tamtam'). Dit terrein als bos invullen kan op dit moment dus niet. Verder wijst zij nogmaals op haar visie: zij wil het groen versterken en de parels in de groenstructuur koesteren, het Vliegenbos is zo'n parel. Voor de mobiliteitsswitch wordt onderzoek gedaan en fietser en openbaar vervoer krijgen voorrang, ook dit is visie. Deze avond luistert het bestuur naar bewoners en zoekt samen met de bewoners oplossingen passend binnen de visie en kaders die de bestuurder heeft.

Deelnemer wijst op een petitie in de sociale media met kanttekeningen bij het ecologisch beheer van het Vliegenbos. Vroeger krioelde de slootjes van leven, nu leeft er hooguit een bacterie. Deelnemer ziet graag een beheerplan voor meer leven in de sloot.
Stadsecoloog [redacted] werkt al lange tijd in Noord en in het Vliegenbos. Het Vliegenbos is het laatste iepenbos in West Europa, dit is de verdienste van de beheerders die zieke iepen op tijd hebben weggehaald. Hij vindt het mooi dat de bestuurder de ecologische waarde van het bos wil versterken. In het bos is veel leven, zo zitten er jonge kikkertjes in de sloot (ecologisch beheer van een sloot in een bos is overigens knap lastig).
De natuurbeheervisie voor het Vliegenbos is terug te vinden in de Ecologische Visie 2012. Een belangrijk onderdeel is bijvoorbeeld dood hout: dit doet leven.

De gespreksleider vraagt hoe de stadsecoloog naar de tegenstelling fiets/natuur kijkt. Kan een fietspad samengaan met natuur?

De stadsecoloog zegt dat de natuur gebaat is bij rust, stilte en donkerte. Het Vliegenbos is een stadsbos: bij een respectvolle omgang met de natuur, is veel mogelijk. Fel licht is niet goed voor dieren als bosuil en vleermuis.

Deelneemster zegt dat een extra fietspad ook verlichting nodig heeft, zij is hierop tegen.
De bestuurder zegt dat verlichting niet per se nodig is. Er is bovendien keuze uit verschillende typen (ecologische) verlichting: van fel verlicht tot onverlicht.

Deelneemster vraagt hoeveel hondenpoep een bos kan hebben.
De stadsecoloog zegt dat een stadsbos een hele hoop kan hebben en dat de baasjes verplicht zijn de hondenpoep op te ruimen.

Deelneemster geniet enorm van de ruigheid van het bos. Zij pleit voor een zo dicht mogelijk bos met zo min mogelijk paadjes.

Camping
Deelneemster zegt dat de nieuwe vergunning van de campingbeheerder maar 2 tot 4 jaar geldig is. Dit wekt argwaan: wat gebeurt er na vier jaar, moet de camping straks plaatsmaken voor gebouwen?
De bestuurder zegt dat de camping eerder een gemeentebedrijf was, nu is dit niet meer zo en zijn voor de exploitatie vergunningen nodig. Dit betekent niet dat de bestemming camping wijzigt.

Beleid, invloed en bevoegdheid
Deelneemster vraagt of deze avond invloed heeft op het beleid.
De bestuurder hoopt echt op een gezamenlijk gesprek en wil kijken of zij samen met bewoners tot een aantal scenario's kan komen. Alle opmerkingen worden verwerkt, daarna wordt het gesprek vervolgd.

Deelneemster vraagt wat de bestuurder concreet verstaat onder mobiliteit in en om het Vliegenbos en wat onder versterking van het groen. Deze termen zijn nu nietszeggend.
De bestuurder kan op dit moment niet concreter worden, het gaat om de periode na 2019 waarin de mobiliteit enorm zal veranderen. In reactie op vragen van de gespreksleider zegt de bestuurder dat er in geen geval auto's, scooters en biro's door het bos gaan rijden.

Deelneemster vraagt in hoeverre het stadsdeelbestuur bevoegd is t.a.v. het bos. Of valt het bos binnen de ecologische hoofdstructuur van de provincie?
De bestuurder zegt dat zij bevoegd is. Besluiten worden getoetst aan de provinciale en gemeentelijke kaders. Het Vliegenbos valt niet onder de ecologische hoofdstructuur van de provincie.

Handen af van het bos!
Deelnemer vindt dat het bos moet blijven zoals het is. Deze avond suggereert dat er iets moet veranderen, dat beangstigt want het bos is prachtig. Afblijven dus! Deze bijdrage oogst applaus.
De bestuurder zegt dat Amsterdam Noord zich in hoog tempo ontwikkelt. Om ongewenste ontwikkelingen te voorkomen, is het belangrijk om samen te kijken hoe we het Vliegenbos op een goede manier meenemen naar de toekomst.

Uitkomsten tafels

Hieronder staan de belangrijkste uitkomsten van de tafels.

Vliegenbos moet bos blijven en geen (pret)park worden

Uit alle tafels komt naar voren dat het Vliegenbos een ongerept bos moet blijven.

Ongerept bos versus gebruik

Bij veel tafels was de vraag: hoe combineer je ongereptheid met gebruik van het bos? Daarbij ging het vooral over de fietsroute. Sommigen zijn voorstander van een fietsroute om het bos heen, anderen denken dat fietsers toch de kortste route zullen kiezen, dit kun je beter zo goed mogelijk faciliteren.

<u>Fietsroute om het bos heen:</u>

- Fietsen scheiden van rustig wandelen/recreëren.
- Dan kan het bos verbossen en verdwijnt het asfalt vanzelf.
- Verbeter deze route, maak deze route kenbaar, comfortabel en veilig.
- Fietsers kiezen de kortste weg: een route rondom moet je afdwingen met 'grof geweld'.
- Fietsers uit het bos voor meer groen.
- Haal losloopborden om het bos weg, honden moeten aan de lijn dan fiets je daar fijner omheen.
- Nieuwendammerkade opnieuw inrichten, weg met de drempels.
- Omfietsen kost maar 1 minuut.
- Al het asfalt uit het bos.

<u>Fietsroute door het bos heen:</u>

- Fietsers willen door het bos, straks komen er nog veel meer fietsers bij, dus faciliteer dit goed.
- Fietsers kan je niet weren, het is naïef om te denken dat de fietser niet door het bos zou gaan.
- Maak een hoofdfietspad door het bos van noord naar zuid: dan blijft het aan weerszijde rustig wandelgebied, maak daar voetpaden van zand of houtsnippers.
- Herstel het oude pad.
- Maak een goed fietspad door het bos: geasfalteerd met ecologische verlichting.
- Maak een fietspad zonder verlichting, wil je verlichting dan fiets je er omheen
- Haal het (lelijke) hek weg.
- Zorg dat de fietser rustiger fietst, fietser is te gast
- Geef het Iepenpad terug aan de wandelaar
- Honden aan de lijn op het fietspad door het bos
- In het bos past een duidelijke fietsroute

<u>Duidelijkheid:</u>

- Er is vooral duidelijkheid nodig: hoe loopt de route, wat mag wel en niet? Dit geldt bij elke keuze.
- Maak een duidelijke scheiding tussen fiets en voetpad, bijvoorbeeld door het verwijderen van asfalt op voetpaden.
- Geef aan wat wel mag, niet wat niet mag
- Het bos is van iedereen, heb **respect** voor elkaar
- Het gebruik nu is in conflict met elkaar, maak eerst 1 goed ontwerp
- Asfalt is prima maar de paden zijn te breed
- Boomstammen op paden die voor wandelaars zijn
- Fietspad rood maken

Alternatieven:
- Fietspad doortrekken over het terrein van Albermarle, hiervoor moet de pont verlegd.
- Verbind Vliegenbos met Rietland, via trekpontje of een vaste verbinding (voorbeeld: NDSM fietsbrug).
- Groen uitbreiden, Albermarle weg en het bos uitbreiden

Tot slot:
Diverse opmerkingen en suggesties:

Verlichting:
- Hou het bos donker: minder en/of andere verlichting
- Minder felle lampen bij de tennisbaan en Albermarle
- Een verlicht pad geeft ook hondenuitlaters in de avond een gevoel van veiligheid

- Meer educatie over het Vliegenbos om de waarde van het bos te laten zien (komt ook vaker aan verschillende tafels terug)
- De omgeving moet zich aanpassen aan het bos
- Zo weinig mogelijk menselijke ingrepen
- Koester stilte (geen versterkt geluid)
- Plant meer bomen en breidt het bos uit
- Geeft het bos een beschermde status
- Maak 1 goed beheerplan voor Vliegenbos en Rietland
- Breng snipperpaden en zandpaden terug, minder asfalt
- Meer handhaving ivm illegaal kamperen en afval in de zomer
- Weg met al die borden

- Intensiveer/creëer groen in andere gebieden (bv. in de Sixhaven), dan kan het bos bos blijven
- Hamerkwartier moet groen in het eigen project oplossen
- Houd rekening met de ontwikkelingen (brug / plannen Oostveer / tunnel / Hamerkwartier).

- Voorkom snel fietsen naar het pontje door het pontje vaker te laten varen!

- Laten we schappelijk met elkaar omgaan: leven en laten leven, dan komt het goed.
- Fietsers genieten ook van het bos

- Voorzieningen in het bos niet uitbreiden
- Eenvoudige horeca welke past bij een wandelbos toestaan
- Natuurspeeltuin in het Vliegenbos
- Twee monumenten in het bos
- Plaats prullenbakken rondom de vijver.

- Toename van noorderlingen is geen reden om veranderingen aan te brengen
- Wat zijn de negatieve gevolgen van een drukker wordend stadsdeel?
- Hoeveel conflicten zijn er daadwerkelijk?

Vervolg en sluiting
De bestuurder bedankt de deelnemers voor hun betrokkenheid, zij is blij met de inbreng. De ambtenaren verwerken dit en er komt nog voor de zomer een vervolgavond.
De gespreksleider bedankt het Clusius college voor de gastvrijheid en de deelnemers voor hun bijdrage aan de discussie. Hij sluit de bijeenkomst om 21.45 uur.